

Manner-Suomen kuntakonsernien, kuntien ja kuntayhtymien ennakkolliset tilinpäätökset vuonna 2018

7.6.2019

Manner-Suomen kuntakonsernien, kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätökset vuonna 2018

Tässä muistiossa kuvataan 31.5.2019 julkistettujen ennakkollisten tilinpäätöstietojen pohjalta Manner-Suomen kuntatalouden kehitystä. Tarkastelu kattaa peruskuntien lisäksi kuntayhtymä- ja kuntakonsernitarkastelun. Ahvenanmaan kuntatalous on tarkastelun ulkopuolella. Tarkastelun perusteena ovat kuntien, kuntayhtymien ja kuntakonsernien ulkoiset laskelmat, joissa sisäiset erät on eliminoitu ja liikelaitokset yhdistetty rivi riviltä. Asukaskohtaisissa luvuissa käytetään viimeisintä virallista eli 31.12.2018 väkilukua.

Kuntalain 114 §:n mukaan kuntien tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kuntakonserni sisältää kunnan oman organisaation, mukaan lukien kunnan liikelaitokset, sekä eri yhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) tarkoittama määräysvalta. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään lisäksi suhteellisella yhdistelyllä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä ja siinä otetaan huomioon kunnan osakkuusyhteisöt.

Vuodesta 2017 lähtien kriisikuntamenettely on perustunut kunnan taseeseen kertyneen alijäämän lisäksi myös kuntakonserneja koskeviin tietoihin. Kuntalain 118 §:n mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää kuntakonsernin taseeseen kertyneen alijäämän perusteella tai muiden rahoituksen riittävyyttä ja vakavaraisuutta kuvaavien kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnuslukujen perusteella.

NOSTOT JA KESKEISET HAVAINNOT

- Kuntakonsernien nettomenot eli toimintakate kasvoi noin 3,7 prosentilla vuoteen 2017 verrattuna. Kasvun taustalla oli erityisesti toimintakulujen 4,5 prosentin kasvu.
- Konsernien vuosikate oli noin 4,74 mrd. euroa (863 euroa/asukas). Vuosikate heikkeni vuodesta 2017 noin 1,17 mrd. eurolla ja vuosikate oli negatiivinen 13 kunnalla. Tilinpäätöstietojen perusteella sekä alijäämäisten konsernien määrä (26 -->39) että taseeseen kertyneen alijäämän määrä (-63,7 milj. euroa --> -96,01 milj. euroa) nousivat selvästi.
- Konsernien lainamäärä kasvoi noin 1,37 mrd. eurolla noin 35,99 mrd. euroon (6 558 euroa/asukas).
- Vuonna 2017 käyttöönotetut kuntakonsernin arviointimenettelyn kriteerit toteutuvat taseen kertyneellä alijäämällä tarkastellen kuudella kunnalla. Jämijärven kunnalla ja Teuvan kunnalla toteutui alijäämäkriteeri edelleen vuosien 2017 ja 2018 tilinpäätöstietojen perusteella. Uusina kuntina mukaan tulivat Honkajoki, Kyyjärvi ja Vehmaa. Rantasalmi täytti kriteerit, mutta kunnan konsernitilinpäätöksessä on virhe, joka kunnan ilmoituksen mukaan korjataan ennen kesäkuun loppua.
- Kuntien toimintakate heikkeni 3,5 prosenttia.
- Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä nousi huomattavasti. Vuonna 2018 negatiivisen vuosikatteen kuntia oli 43, kun vuonna 2017 niitä oli 4. Vuosikate-poistot mittarilla kunnista ainoastaan noin 32 prosenttia oli taloudeltaan tasapainossa, kun tasapainossa oli edellisvuotena 82 prosenttia kunnista.
- Kuntien lainakanta kääntyi uudelleen nousuun. Lainakanta nousi 3,7 prosenttia noin 16,73 mrd. euroon eli 3 048 euroon/asukas (kasvua noin 604 milj. euroa).
- Kuntien investointimenot nousivat viime vuosien korkeimmalle tasolle. Ne olivat 2,78 mrd. euroa vuonna 2018, kun edellisvuonna ne olivat noin 2,38 mrd. euroa. Taustalla ovat korjausrakentaminen ja suuret liikennehankkeet.

Kuntakonsernit – vuosikate heikkeni ja lainakanta kasvoi

Manner-Suomen kuntakonsernien talouden keskeiset tunnusluvut vuosilta 2015-2018 sekä tunnuslukujen muutoksia on esitetty taulukossa 1.

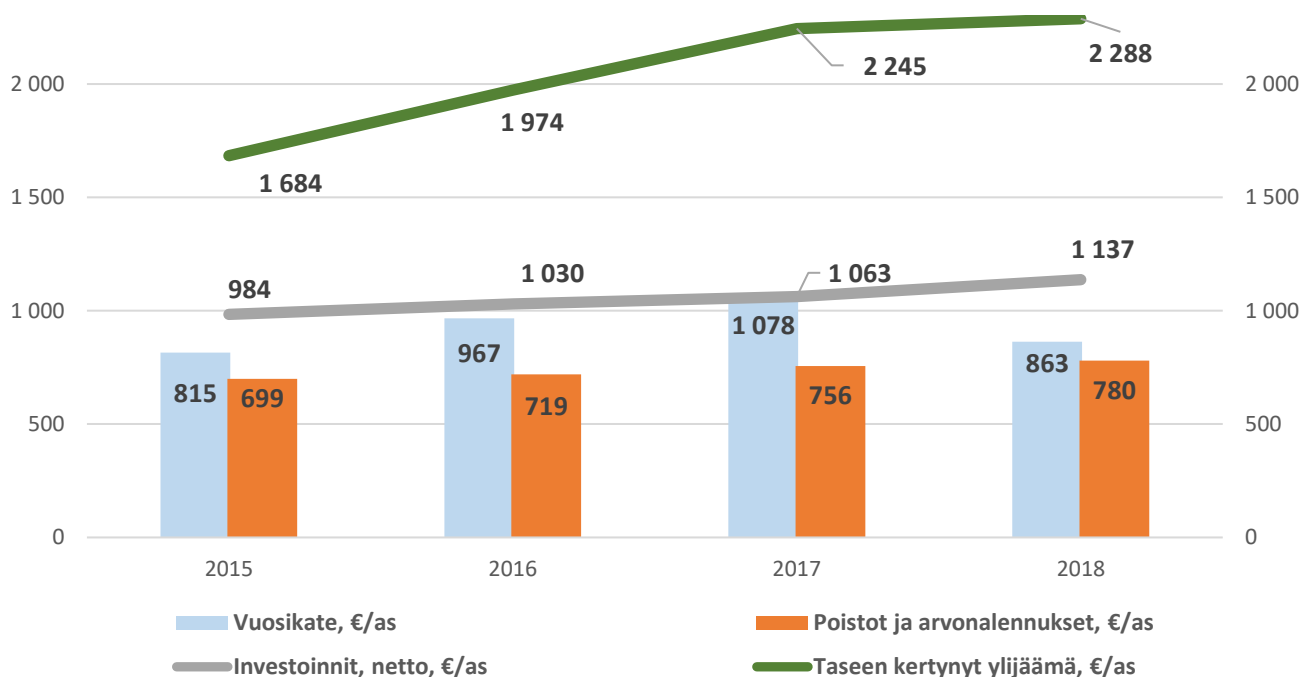
Taulukko 1. Kuntakonsernien talouden muutos vuosina 2015–2018, mrd. euroa

	2015 TP	2016 TP	2017 TP	2018 TP	Muutos 2017-2018, mrd. euroa	Muutos 2017-2018, prosenttia
Toimintakate	-26,30	-26,45	-25,97	-26,92	-0,95	3,7 %
Verotulot	21,63	21,94	22,39	22,27	-0,12	-0,5 %
Käyttötal. valtionosuudet	9,44	10,05	9,70	9,61	-0,09	-0,9 %
Verorahoitus yht.	31,07	31,99	32,09	31,89	-0,20	-0,6 %
Rahoituserät, netto	0,40	0,29	0,22	0,23		
Vuosikate	4,45	5,29	5,91	4,74	-1,17	-19,8 %
Poistot	3,82	3,94	4,15	4,28	0,13	3,1 %
Vuosikate - poistot	0,63	1,35	1,76	0,46	-1,30	
Nettoinvestoinnit	-5,37	-5,64	-5,83	-6,24	-0,41	7,0 %
Vuosikate - nettoinvestoinnit	-0,92	-0,35	0,08	-1,50	-1,58	
Lainakanta	32,69	33,72	34,62	35,99	1,37	4,0 %
Rahavarat	6,59	6,85	7,56	7,37	-0,19	-2,5 %
Taseen kertynyt yli-/alijäämä	9,19	10,81	12,31	12,55	0,24	1,9 %
Veroprosentti, painotettu	19,85	19,89	19,92	19,87		-0,05 %-yks.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate oli noin 4,74 mrd. euroa eli 863 euroa/asukas, heikennystä vuoteen 2017 oli lähes 1,20 mrd. euroa (kuvio 1). Vuosikate oli negatiivinen 13 konsernilla, kun vuonna 2017 se oli positiivinen kaikilla.

Negatiivisen vuosikatteen kunnista 12 oli alle 6 000 asukkaan kuntaa ja yksi alle 10 000 asukkaan kunta. Vuosikate laski kaikissa kuntakokoryhmissä ja paras se oli (vuosikate euroa/asukas tarkastellen) yli 100 000 asukkaan ryhmässä ja heikoin alle 6 000 asukkaan ryhmässä. Ainoastaan yli 100 000 asukkaan ryhmässä vuosikate riitti kattamaan poistot. Missään kuntakokoryhmässä vuosikate ei riittänyt kattamaan nettoinvestointeja. Vuosikate riitti vain 105 konsernilla poistojen ja 87 konsernilla nettoinvestointien kattamiseen, luvut lähes puolittuivat vuodesta 2017.

Kuvio 1. Kuntakonsernien talouden tunnuslukuja 2015 - 2018, euroa/asukas

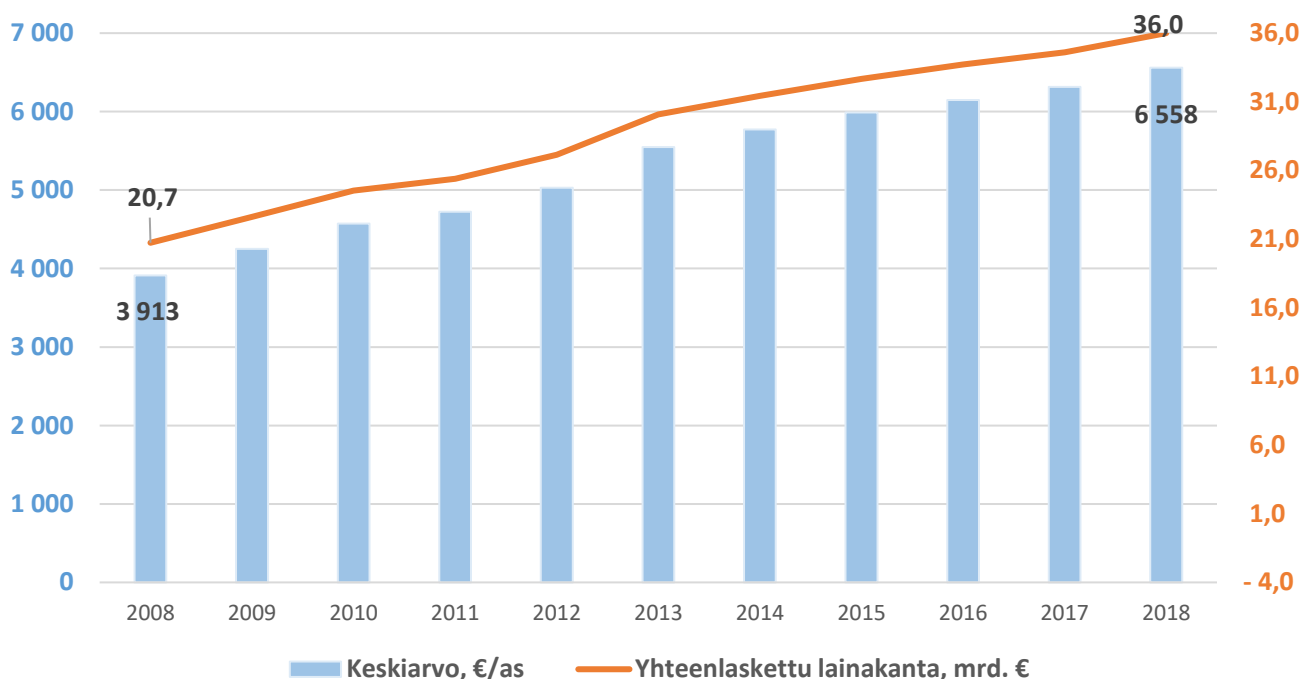

Kuntakonsernien lainakanta oli vuoden 2018 lopussa noin 35,99 mrd. euroa eli 6 558 euroa/asukas (kuvio 2). Lainakanta kasvoi lähes 1,40 mrd. euroa vuodesta 2017 eli 3,9 prosenttia. Euromääräisesti eniten lainanmäärä kasvoi yli 100 000 asukkaan kuntakoryhmässä. Kuntakonsernien suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi 80,8 prosenttiin ja omavaraisuusaste laski 42,4 prosenttiin. Luvut olivat huomattavasti heikommät kuin peruskunnilla ja konsernitasollakin heikommät kuin vuosina 2015-2017. Kuntakonsernien nettoinvestoinnit eivät kuitenkaan kasvaneet velkoja vastaavalla määrällä, vaan nettoinvestoinnit kasvoivat noin 410 milj. eurolla 6,24 mrd. euroon.

Kuntakonsernien velkaantumiskehityksessä näkyy selvästi merkittävien investointien ja toimintojen siirtymisen peruskunnista konserniyhtiöissä, kuntayhtymissä ja muissa yhteisöissä toteuttavaksi. Konsernien velkamääriä tarkasteltaessa on myös otettava huomioon, että esitettyihin velkamääriin sisältyvät mm. suurten kaupunkien erittäin merkittävät infrahankkeet, kuten Länsimetro- ja raitiotiehankeet sekä esimerkiksi sairaanhoidopiirien merkittävät rakennushankkeet.

Kuntien takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta (jäljellä oleva summa) vähenivät hieman vuonna 2018. Takaukset laskivat 8,56 mrd. eurosta 8,51 mrd. euroon, tämän lisäksi takaukset muiden puolesta olivat 1,51 mrd. euroa. Takaukset muiden puolesta pysyivät vuoden 2017 tasolla.

Kuvio 2. Kuntakonsernien lainakannan kehitys 2008 – 2018, euroa/asukas ja mrd. euroa

Kuntakonsernien yhteenlaskettu tilikauden tulos heikkeni merkittävästi ja putosi 1,85 mrd. eurosta 0,45 mrd. euroon. Edellisten tilikausien yli- tai /alijäämät huomioiden konserneilla oli yhteenlaskettuna taseeseen kertynyttä ylijäämää noin 12,55 mrd. euroa (2 288 euroa/asukas). Vuoden 2018 tilikauden tulos oli kuitenkin negatiivinen peräti 186 kuntakonsernilla (44 vuonna 2017). Tilinpäätöstietojen perusteella 39 konsernilla oli taseessa kertynyttä alijäämää yhteensä noin 96,01 milj. euroa. Kertynyttä alijäämää omaavat kunnat olivat kaikki alle 40 000 asukkaan kuntia ja näistä 24 oli alle 6 000 asukkaan kuntia.

Vaikka vuonna 2018 luvut heikkenevät, niin sekä alijäämäisten konsernien määrä, että taseeseen kertyneen alijäämän määrä oli laskenut selvästi, sillä vielä vuonna 2014 oli 103 konsernilla taseessa kertynyttä alijäämää yhteensä noin 771,7 milj. euroa.

Kuntakokoryhmittäin tarkasteltuna taseen kertyneestä ylijäämästä (noin 12,55 mrd.) kuului noin 8,51 mrd. euroa yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmälle. Tästä Helsingin osuus on noin 5,25 mrd. euroa. Tämä kokoryhmä oli myös ainoa, jossa ylijäämä kasvoi vuodesta 2017. Helsingin ylijäämä kasvoi noin 480 milj. euroa. Jyväskylän, Tampereen ja Turun ylijäämät vähenivät, muilla muutos oli vähäistä. Eniten sekä prosentuaalisesti ja euromäärältään ylijäämä väheni alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli kuntakonserneilla noin -2,16 mrd. euroa eli -393 euroa/asukas (-0,42 mrd. euroa eli -77 euroa/asukas vuonna 2017) negatiivinen. Se oli 75 konsernilla positiivinen, määrä puolittui vuodesta 2017. Rahavirran negatiivisuus ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia rahavaroja vähentämällä taikka ottamalla uutta lainaa.

Kunnat ovat voineet vuodesta 2017 lukien päätyä kuntakonsernien taloudellisten tunnuslukujen perusteella arviointimenettelyyn. Vuosien 2017 ja 2018 käytössä olevien konsernitilinpäätöstietojen perusteella arviointimenettelyn tunnusluvut täyttäviä kuntia oli kuusi. Vuonna 2017 arviointimenettelyssä olleet Jämijärven kunta ja Teuvan kunta täyttävät edelleen alijäämäkriteerin (yli -500 euroa/asukas ja yli -1 000 euroa/asukas). Uusina kuntina mukaan menettelyyn tulevat Honkajoen kunta, Kyyjärven kunta ja Vehmaan kunta, kaikki alijäämäkriteerin perusteella. Rantasalmen kunnan mahdollista mukaantuloa selvitetään.

Rantasalmen kohdalla on kunnan tilinpäätöksessä vuonna 2018 hankitun tytäryhteisön tappio lisäomistuksen osalta olisi tullut esittää konsernituloslaskelmassa, eikä edellisten tilikausien yli- tai alijäämän muutoksena. Jos hankitun tytäryhtiön alijäämä olisi kirjattu oikein, ei kunta olisi ministeriön saamien tietojen mukaan täyttänyt erityisen vaikean taloudellisen aseman kriteerejä. Rantasalmella on aikaa kesäkuun loppuun mennessä korjata konsernitilinpäätös.

Arviointimenettelyyn tulevien kuntien määrä on kuitenkin pysynyt oletettua matalammalla tasolla, sillä kuntalakia uudistettaessa arvioitiin mukaan tulevan jopa 20 kuntakonsernia vuosien 2012 ja 2013 tilinpäätösten perusteella. Vuosien 2013 ja 2014 tilinpäätösten perusteella menettelyyn olisi tullut noin 13 kuntaa ja vuosien 2014 ja 2015 tilinpäätösten mukaan kahdeksan kuntaa. Vuosien 2015 ja 2016 kuntakonsernitilinpäätösten mukaan yhdelläkään konsernilla ei toteutunut kaikkia neljää kriteeriä ja vain yhdeksällä konsernilla täyttyi lainamäärää kuvaava kriteeri. Vuosien 2016 ja 2017 tilinpäätösten mukaan ei aloitettu arviointimenettelyjä.

Yli 100 000 asukkaan kuntakonsernit erottuvat selvästi muusta kuntakentästä. Suurten kaupunkien osuus konsernien vuosikatteesta on lähes 60 prosenttia, taseen kertyneestä ylijäämästä noin 65 prosenttia, lainakanasta noin 50 prosenttia ja nettoinvestoinneista yli 50 prosenttia. Suurten kaupunkien kuntaryhmä oli myös ainoa ryhmä, jonka tilikauden tulos oli positiivinen. Toimintakatteesta suurten kaupunkien osuus on kuitenkin vain noin kolmasosa. Tämä johtuu osittain siitä, että toimintatuloista tästä kuntakokoryhmästä tulee noin 43 prosenttia. Maakunnittain tarkasteltuna Uusimaa erottuu noin 30 prosentin osuudella keskeisistä talouden tunnusluvuista.

Kuntien talouden keskeiset tunnusluvut heikkenivät

Kuntien talous heikkeni vuonna 2018 selvästi. Sekä toimintamenot että lainakanta nousivat.

Kuntien vuosikate oli noin 3,76 mrd. euroa, jossa oli heikennystä 220 milj. euroa vuodesta 2017. Vuosikate ei aivan riittänyt kattamaan poistoja ja myös nettoinvestoinnit ylittivät vuosikatteen noin 131 milj. eurolla.

Vuosikate heikkeni kaikissa kuntakokoryhmissä. Yli 100 000 asukkaan ryhmän vuosikate oli edelleen selvästi korkein ja laski suhteellisesti vähiten (1661 eurosta/asukas 1299 euroon/asukas). Muissa kuntakokoryhmissä vuosikate puolittui edellisvuodesta. Maakunnittain tarkasteltuna vuosikate heikkeni kaikissa maakunnissa. Matalimmat vuosikatteet olivat Varsinais-Suomessa, Kymenlaaksossa, Kainuussa ja Lapissa. Uusimaa muodosti koko maan vuosikatteesta peräti noin 58 prosenttia.

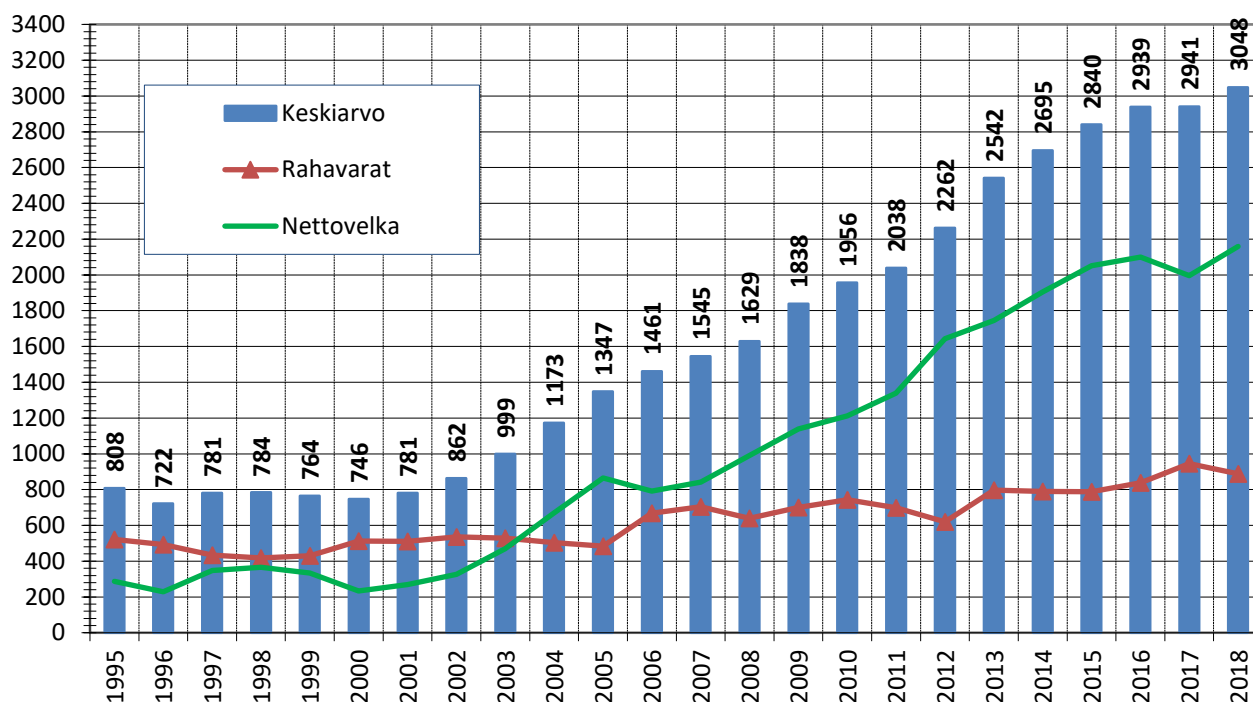
Kuntien toimintakate heikkeni 3,5 prosenttia (vuonna 2017 toimintakate parani 1,5 prosenttia) ja verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) heikkeni -0,5 prosenttia (+0,6 prosenttia vuonna 2017). Toimintakatteen heikentyminen olisi ollut vielä voimakkaampi ilman toimintatulojen kasvua.

Kuntien verotulot olivat 22,32 mrd. euroa vuonna 2018 ja niissä oli laskua -0,5 prosenttia (+ 2,0 prosenttia vuonna 2017). Kuntien verokertymää pienensivät vuodelta 2017 verovelvollisille vuoden 2018 joulukuussa maksetut odottamattoman suuret ennakonpalautukset sekä vuonna 2017 sovellettujen veronsaajaryhmien jako-osuuksien oikaisu. Yhteisöverokertymä laski 1,2 prosenttia ja tulovero 0,9 prosenttia, mutta kiinteistöveron kertymä kasvoi 4,1 prosenttia edellisvuodesta. Kuntien käyttötalouden valtionosuudet olivat noin 8,5 mrd. euroa ja ne laskivat noin 47 milj. euroa edellisestä tilikaudesta.

Kuntien investointimenot nousivat viime vuosien korkeimmalle tasolle. Ne olivat 2,78 mrd. euroa vuonna 2018, kun edellisvuonna ne olivat noin 2,38 mrd. euroa. Taustalla ovat mm. suuret liikennehankkeet ja sairaalarakentaminen.

Kuntien lainakanta kääntyi uudelleen nousuun. Lainakanta nousi 3,7 prosenttia noin 16,73 mrd. euroon eli 3 048 euroon/asukas (kasvua noin 604 milj. euroa). Edellisvuonna lainakanta ei käytännössä kasvanut. Lainakanta ylitti maan keskiarvon 138 kunnassa (2017 luku oli 131). Lainakantaansa vähensi viime vuonna 143 kuntaa (145 kuntaa vuonna 2017). Yhdeksän suurimman kaupungin lainakanta oli aikaisempien vuosien tasolla eli noin 38 prosenttia Manner-Suomen kuntien lainoista.

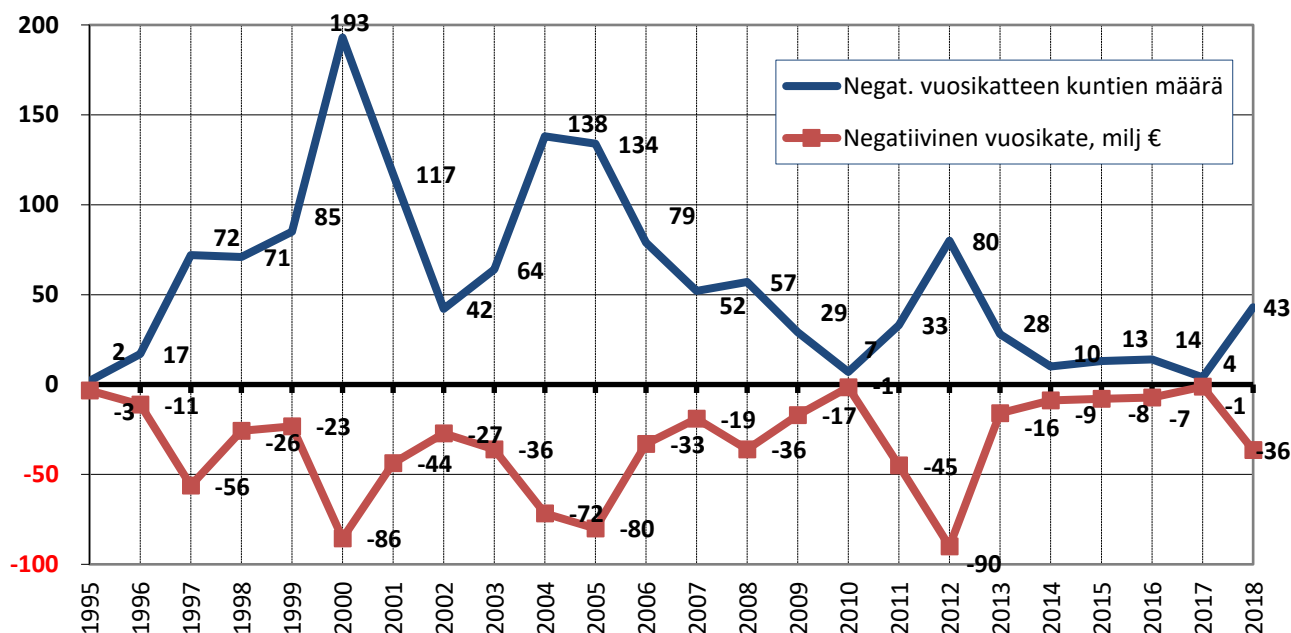
Kuvio 3. Kuntien lainakanta 1995-2018, €/asukas.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä nousi huomattavasti (kuvio 4). Vuonna 2018 negatiivisen vuosikatteen kuntia oli 43, kun vuonna 2017 niitä oli 4. Yhteenlaskettu negatiivinen vuosikate oli vuonna 2018 noin -36,4 milj. euroa, kun se vuonna 2017 oli enää noin -1,2 milj.

Vuonna 2018 negatiivisen vuosikatteen kunnista 28 olivat alle 6 000 asukkaan kuntia. Yhteensä 202 kunnassa vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja, kun luku oli 53 kuntaa vuonna 2017 ja 100 kuntaa vuonna 2016. Vuosikate-poistot mittarilla kunnista ainoastaan noin 32 prosenttia oli taloudeltaan tasapainossa, kun tasapainossa oli edellisvuotena 82 prosenttia kunnista.

Kuvio 4. Negatiivisen vuosikatteen kunnat ja negatiivinen vuosikate 1995-2018.

Vuonna 2015 voimaan tulleen kuntalain mukaan kuntien tulee kattaa vuoden 2015 taseen kertynyt alijäämä neljässä vuodessa tai jos sitä oli yli 500 euroa/asukas, niin kuudessa vuodessa. Vuoden 2017 tilinpäätösten mukaan 23 kunnalla oli taseessa kertynyttä alijäämää. Vuoden 2018 tilinpäätöksissä kertynyttä alijäämää oli 40 kunnalla ja niistä 8 kunnalla oli alijäämää yli 500 euroa/asukas. Kertyneen alijäämän kunnista 12 oli alle 10 000 asukkaan kuntia. Vuonna 2018 kertyneen alijäämän määrä oli yhteensä noin 127 milj. euroa.

Kuntien keskimääräinen painotettu kunnallistuloveroprosentti laski 0,05 prosenttiyksiköllä vuodesta 2017 ja oli 19,87 prosenttia. Muutos johtuu erityisesti Helsingin kaupungin päätöksestä alentaa tuloveroprosenttia 18,50 prosentista 18,00 prosenttiin. Vuonna 2018 kunnista 53 nosti veroprosenttia ja 6 kuntaa alensi veroprosenttia.

Kuntayhtymien lainakanta ja alijäämät kasvussa

Manner-Suomen kuntayhtymien yhteenlaskettu toimintakate oli vuonna 2018 noin 670 milj. euroa ja se heikkeni edellisvuoteen verrattuna noin 80 milj. eurolla eli yli 10 prosenttia. Muutos johtui ennen kaikkea toimintamenojen suhteellisen nopeasta kasvusta, jota toimintatuottojen kasvu ei riittänyt kattamaan. Toimintakatteen heikentyminen heijastui myös kuntayhtymien yhteenlaskettuun vuosikatteeseen, joka heikkeni niin ikään noin 80 milj. eurolla yhteensä 590 milj. euroon.

Toimintakatteen ja vuosikatteen heikentyminen heijastuivat myös kuntayhtymien tilikauden tulokseen, joka heikkeni noin 50 milj. euroa edellisvuodesta, mutta pysyi edelleen noin 30 milj. euroa positiivisena. Tilikauden tulos oli negatiivinen 52 kuntayhtymällä, joiden yhteenlaskettu tilikauden tulos oli lähes -80 milj. euroa. Edeltävänä vuonna tilikausi oli negatiivinen 49 kuntayhtymällä, mutta näiden yhteenlaskettu negatiivinen tilikauden tulos oli selvästi pienempi, noin -30 milj. euroa.

Kuntayhtymien investoinnit pysyivät edelleen korkealla tasolla, mutta eivät enää kasvaneet edellisvuoteen verrattuna. Kuntayhtymien lainakanta kuitenkin kasvoi yli 415 milj. eurolla, mikä viittaa siihen, että kuntayhtymien investointeja on rahoitettu aikaisempaa enemmän lainoilla. Yhteensä kuntayhtymien lainakanta oli vuoden 2018 lopulla lähes 3,9 mrd. euroa.

Taulukko 2. Manner-Suomen kuntayhtymien talous vuosina 2016–2018 ja muutos vuosina 2017–2018

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	Muutos 2017-2018, mrd. euroa	Muutos 2017-2018, prosenttia
Toimintatuotot	13,22	14,33	15,41	1,09	7,6 %
Toimintakulut	-12,43	-13,58	-14,75	1,17	8,6 %
Toimintakate	0,80	0,75	0,67	-0,08	-10,9 %
Vuosikate	0,70	0,67	0,59	-0,08	-12,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-0,60	-0,61	-0,62	0,01	1,1 %
Vuosikate – poistot	0,10	0,06	-0,03		
Tilikauden tulos	0,17	0,08	0,03	-0,05	-65,8 %
Taseen kertynyt yli- /alijäämä	0,75	0,81	0,82	0,01	1,2 %
Nettoinvestoinnit	-0,82	-1,06	-1,04	-0,02	-1,5 %
Vuosikate – nettoinvestoinnit	-0,12	-0,39	-0,45		
Lainakanta	3,18	3,46	3,88	0,42	12,0 %
Rahavarat	1,05	1,17	1,11	-0,06	-4,9 %

Kuntayhtymien talouden muutoksia voidaan selittää yleensä sairaanhoitopiirien talouden muutoksilla, koska esimerkiksi kuntayhtymien yhteenlasketuista toimintatuotoista- ja kuluista sairaanhoitopiirien osuus on yli 65 prosenttia ja kuntayhtymien lainakannasta yli 50 prosenttia. Vuotta 2018 koskevien tilinpäätöstietojen perusteella sairaanhoitopiirien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni noin 105 milj. eurolla. Sairaanhoitopiirien yhteenlaskettu tilikauden tulos lähes 40 milj. euroa negatiivinen, kun vuotta aikaisemmin tulos oli yli 40 milj. euroa positiivinen. Merkillepantavaa on negatiivisen tilikauden tuloksen tehneiden sairaanhoitopiirien määrän kasvu. Tilikauden tulos oli vuonna 2018 negatiivinen kymmenellä sairaanhoitopiirillä, ja niiden yhteenlaskettu tilikauden tulos oli noin -60 milj. euroa. Vuonna 2017 tilikausi oli negatiivinen vain kolmella sairaanhoitopiirillä, yhteensä noin -3 milj. euroa.

Myös kuntayhtymien lainakannan nousu muodostuu valtaosin sairaanhoitopiireistä. Vaikka sairaanhoitopiirien nettoinvestoinnit laskivat hieman (20 milj. euroa), ne olivat silti yhteensä 740 milj. euroa ja lainakanta kasvoi lähes 385 milj. eurolla. Lainakannan muutosta selittänee pitkään kiivaana jatkunut sairaalarakentaminen.

Sairaanhoitopiirien lisäksi tilikauden tulos oli heikko myös monilla koulutuskuntayhtymillä. Negatiivisen tilikauden tuloksen tehneistä kuntayhtymistä 14 oli ammatillisen koulutuksen kuntayhtymiä ja niiden yhteenlaskettu tilikauden tulos oli yhteensä lähes -11 milj. euroa. Kaikkien 34 koulutuskuntayhtymän yhteenlaskettu tilikauden tulos pysyi kuitenkin noin 8 milj. euroa positiivisena.

Alijäämäisten kuntayhtymien määrä ja kuntayhtymien taseeseen kertyneen alijäämän määrä ovat vähentyneet jo useamman vuoden ajan, mutta tämä kehitys näyttää nyt pysähtyneen. Vuoden 2018 tilinpäätöstietojen perusteella 19 kuntayhtymällä olisi taseessa kertynyttä alijäämää, yhteensä yli 51 milj. euroa. Vuotta aikaisemmin alijäämää oli 16 kuntayhtymällä yhteensä 35 milj. euroa. Valtaosa kuntayhtymien alijäämästä selittyy sairaanhoitopiirien kertyneellä alijäämällä. Alijäämäisiä sairaanhoitopiirejä on kahdeksan ja niiden yhteenlaskettu kertyneen alijäämän määrä on yli 45 milj. euroa. Tästä summasta lähes 30 milj. euroa selittyy Pohjois-Savon ja Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirien kertyneillä alijäämillä, sillä näillä kuntayhtymillä on molemmilla alijäämää noin 15 milj. euroa.

Taulukko 3. Kuntayhtymät, joilla taseessa kertynyttä alijäämää vuosina 2013–2018 sekä kertyneen alijäämän määrä, milj. euroa

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Alijäämäiset kuntayhtymät, kpl	39	34	28	22	16	19
Kertyneen alijäämän määrä, milj. euroa	-217	-192,1	-129,8	-70,4	-35	-51,5